

שרצים שנמצאו במים שבצנורים ועוד שאלות - שיעור 513

I. אודות היחידים שמצאו שרצים במים שיצא מהצנורי מים שלנו

(א) עיין בעבודה זרה (י"ג:) דלא ישתה אדם מים מן הנהרות לא בפיו ולא בידו אחת פירוש רש"י שממהר וזורק בפיו בידו אחת ואינו בודק המים מעלוקה אבל בשתי ידיו יכול לעכבו בידו ולכן מותר ולכאורה כ"ש אם המים בכלי ורואה באור השמש שאין שם תולעים אין צריך בדיקה יותר מזה וזה כמעט גמרא מפורשת וכן פסק השו"ע (ח"מ תכ"ז - ט) דדוקא כלילה לא ישתה משמע ביום אין צריך בדיקה יותר מראיית עיניים ועיין בשו"ת מהר"ם שיק (ח - קל"ד) דמשמע מהגמרא והשו"ע דכיון שאינו רואה בו בעיניו שום שרץ לא צריך בדיקה טפי ומ"מ להרחיק מעבירה יראי חטא מסנן את המים אמנם חלילה לומר על מי שאינו מסנן שהוא עבריין ומה שכתב השו"ע (שי"ט - ט"ז) דאינו מתיר אלא לשתות ע"י מפה מיירי באופן שודאי תולעים נראה לעין וא"כ ודאי צריך סינון

(ב) עיין בשו"ת יחזה דעת (ו - מ"ז) דיש מסנון רק לפי עיני האדם הבריא בחוש הראות ולא מה שנראה דוקא ע"י כלי הבטה ודוקא בראיית הטבעי אוסרים ולא ב'Hi-Tech'

(ג) עוד סניף להתיר עיין בשו"ת טוב טעם ודעת תליתאה (ח - ק"ס) דתולעים אלו שכל עוד לא פירשו מהמים מותרים (י"ד פ"ד - ח) וגם לאחר שפירשו שהם אסורים אין להם דין בריה לאסור כל המים בגללם מאחר שלא נאסרו מתחלת ברייתן שאין נקראים שרץ השורץ על הארץ (י"ד פ"ד - ז) אמנם ע"ע בשו"ת יחזה דעת (ו - מ"ז נהרות) שהביא מכמה פוסקים שלא קבלו דברי רבי שלמה קלוגר בטוב טעם ודעת ומ"מ סתם דאם התולעים נראים נגד השמש צריך לסננם ואם אינם נראים כנגד השמש יש להקל ואין צריך סינון

(ד) עיין בערוך השלחן (פ"ד - ל"ו-ל"ז) דיש ליזהר לסנן המים במסוננת דקה מן הדקה אם נמצא שם שרצים ועשיתי בעצמי סינון כמה פעמים בכמה ימים ולא מצאתי אפילו שרץ אחד וכן שמעתי מרב פנחס ברייער ומרב מנשה קליין שעשו כן ולא מצאו שום שרץ וכן שמעתי שכמה מחברי עשו בדיקה ע"י השמש וג"כ ע"י בגד שנקרא cheese cloth ולא מצאו אפילו שרץ אחד ולדעת המהר"ם שיק הג"ל הסינון הוי רק מדת חסידות אם אינם שם בראיית עיניים

(ה) עיין באג"מ (אה"ע ג - ל"ג ד"ה אצל) דשמיעת חרש רק ע"י מכונת שמיעה לאו להחשיב שמיעה וג"כ דשרצים שלא נראה לעין אלא ע"י המגדיל אינם כלום וכן פסק לענין תפילין ומזוזות וס"ת ולולבים ואתרוגים שרק שנראה לעין נחשבים פסולים כ"כ המשנה הלכות בכמה מקומות וכ"כ האג"מ (י"ד ז - קמ"ו ד"ה ומה שכת"ה) כי דברים שלא הוזכר בגמרא ובכל הדורות הכשרים אינם כלום דהגאונים והצדיקים לא השתמשו במיקראסקאפ וכדומה אלא בראיית העיניים לאסור תפילין וסכינים וכדומה ועיין באג"מ (י"ד ז - ז) דדבר שלא נראה למעשה להדיא לעינים אינו אסור ולכל הפחות אינו בחשיבות בריה שלא תיבטל בתערובות (י"ד ק) ועוד דאסור להוציא לעז על דורות הקדמונים שלא הקפידו בדברים אלה וכן שמעתי מרב מנשה קליין ולכן שאי אפשר להכריע לחומרא (אג"מ י"ד ז - ז)

1) שמעתי מרב פנחס ברייער שפוסק חשוב בארץ ישראל אמר לו בשם הגרשו"א דיש להתיר משום שאינו מכויץ ואינו פסיק רישא והוא דבר מיאוס ואין גרונו נהנה

2) ולמעשה התולעים אינם נראים כנגד השמש ורובה ככולה אין נראים אפילו בהמסנן שבצנור או בה' cheese cloth ולכן המחמיר יחמיר על עצמו ולא יחמיר על אחרים ואפשר שגם אסור להחמיר על עצמו שנראה שמוציא לעז על הדורות הקדמונים (אג"מ הג"ל) עיין בערוך השלחן (י"ד ק - י"ג - י"ח)

II. לענין ברזא שקשרו בגד בפיה כדי שלא תפול שרץ לתוך הכוס אם יש איסור מרקד עיין בחזו"א (נ"ג - ד"ה ולענין צרזח) דיש להתיר דכיון דלפעמים אפשר שנמצאת זכוב או זכובין בהמים ולא דמי למוציא הזכוב מן הכוס ביד דע"י טלטול הזכוב נשמטו המים משא"כ בנ"ד שהמים בהבגד לא נשמט מן השרץ ואבאר ועיין בשו"ת מנחת יצחק (ז - כ"ג) שכתב להתירה שאין כאן שימוש בכברה ממש אף שיש בפנים כנגד חוטמה של כלי רשת לעכב העלים מ"מ י"ל דלא הוי רק כדין ברירה ביד דמותר דאם לא כן הרי מימי העיר הולכים דרך כמה מסננות עד שבאים לתוך צינורי הבית ובלתי אותן הסינון לא היה אפשר לשתות מאותן המים וא"כ אם לא יתקן הנפה על פי הברז יהא אסור ליטול מים מן הברז בשבת עיין באג"מ (ב - קכ"ה) אמנם בנתינת סודרא או בגד על הברז יש לחוש משום ליבון ועיין במ"ב (שי"ט - ל"ז) שהביא מחלוקת בדבר אמנם בסופו הביא דעת המג"א והגר"א שהתירו

III. מי שיש לו מחלה שנקרא allergies מותר לקחת רפואות למחלתו רק אם מצטער ממנו כל גופו שאז אע"פ שהולך כנפל למשכב דמי וזה בשבת ויום טוב ראשון אבל ביו"ט שני מותר (שכ"ח - י"ז תל"ו - ז) ועיין באג"מ (ג - כ"ג)

IV. חוט פלעסטיק שנותן על יד האדם בבית חולים (ID bracelet) אולי יש להתיר לצאת בו אם צריך לו משום שזה לבוש על גוף האדם ודומה לשעון יד שמותר מעיקר הדין לצאת בו ומ"מ יראי שמים צריך להחמיר (אג"מ ב - קי"ח) וראיה מטבעת שיש עליה חותם לאיש (שנת ס"ז - ושו"ע ש"א - ט) וגם אם אין צריך לו עוד בטל לגופו ולכאורה גם אין איסור לחתוך אותו מידו כמו עור עפ"י החבית (מ"ב שי"ז - כ"ה) ולא דמי למטפחת על רגלו דאין דרכו ללכת כך בחול ואפשר יותר טוב שלא לחתוך ואבאר

V. השרוולים שנקרא French cuffs מותר להחזירם למקומם בשבת וכיום טוב

VI. העירוב החדש שנעשה בפלעטבוש ע"י יחידים כנגד דעת רב משה (אג"מ ד - פ"ח ועוד זכמה תשובות) וכנגד דעת כמעט כל הרבנים דפלעטבוש הוי כמי שאינו ואיסור גמור לסמוך עליו ואין צריך להאריך עוד על זה

נבס לטלו נשאות אלו אוי ר' אליעזר ליפא ב"ר יעקב ארזבי ע"ה אלא אורת' באשה רחל ב"ר גרשון חנוך הסניק הכפן ע"ה